

Izveštaj

Federalnog ministarstva okoliša i turizma (NFP) o aktivnostima i napretku u implementaciji Aarhuske konvencije u Bosni i Hercegovini u 2019. godini

Ratifikacija Aarhuske konvencije:	Bosna i Hercegovina je ratifikovala Aarhusku konvenciju 15. septembra 2008. godine koja je objavljena u „Službenom glasniku BiH-MU“, broj: 8/08. http://www.sluzbenilist.ba/page/akt/SsAKXvmZaYM=
Nacionalni fokal point (NFP) za implementaciju Aarhuske konvencije u BiH:	Federalno ministarstvo okoliša i turizma Predstavnik: na prijedlog FMOiT, akt broj: 05 –23-1448/16 od 20.06.2017. godine, Suada Numić (Web stranica MOFTER - a: http://www.mvteo.gov.ba/data/Home/Dokumenti/Vodni%20resursi/Konvencije%20okoli%C5%A1/Lista_FP_u_BiH_hrv_i_bos.pdf
Ukratko o Aarhuskoj konvenciji:	Četvrta ministarska konferencija „Okoliš za Europu“, održana u junu 1998. godine u Danskoj, iznjedrila je jedinstveni povijesni dokument: Konvenciju o pristupu informacijama, učešću javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša. Ministri zemalja članica Odbora za politiku zaštite okoliša, koji djeluje pri Europskoj ekonomskoj komisiji Ujedinjenih naroda (UNECE), donijeli su propis koji je prvi put spojio ljudska prava i zaštitu okoliša, potvrđujući tako da odgovarajuća zaštita okoliša ima osnovno značenje za dobrobit čovjeka, te da svaka osoba ima pravo živjeti u okolišu pogodnom za njeno zdravlje. Konvencija o pristupu informacijama, učešću javnosti i pristupu pravdi u pitanjima okoliša, predstavlja dio međunarodnog pravnog okvira u oblasti zaštite okoliša. Ovim se dokumentom utvrđuju prava u vezi s okolišem i čini veza između odgovornosti javnih organa i zaštite okoliša, jer je usmjerena na demokratsku saradnju javnosti sa javnim organima, i uvodi novi postupak učešća javnosti u dogovaranju i provođenju međunarodnih sporazuma. U okviru Konvencije, pristup informacijama je, uz javno učešće u odlučivanju u pitanjima okoliša i pristup pravosuđu u istim pitanjima, sastavni dio upravljanja okolišem. Analizom Konvencije, u dijelu koji definira pristup informacijama koje se odnose na okoliš, kao i sukcesivnih direktiva povezanih s implementacijom Konvencije (Direktiva 90/313, Direktiva 2003/4), ukazuje se na veliki značaj informiranja u oblasti prava okoliša.
Cilj Aarhuske konvencije:	Cilj konvencije određen je članom 1. Konvencije - “Davanje doprinosa zaštiti prava svakog pojedinca sadašnjih i budućih generacija da živi u okolini adekvatnoj njegovom zdravlju i blagostanju”.
Nosioci obaveza i prava iz Aarhuske konvencije:	Nosioci obaveza i prava iz Aarhuske konvencije su tijela javne vlasti - javna uprava, koja je glavni subjekt obaveza, te javnost i zainteresirana javnost. U okviru javnosti, posebno istaknut subjekt određenih prava su nevladine organizacije.
Neratificiran: ANEX I Aarhuske konvencije – PRTR (Protocol on Pollutant	Na vanrednom sastanku stranaka u Kijevu, Ukrajina, 2003. godine, u okviru 5. ministarske konferencije pod nazivom: Okoliš za Evropu, usvojen je Protokol o registrima ispuštanja i prijenosa zagađenja (Protocol on Pollutant Release and Transfer Registers, PRTR) uz Aarhusku konvenciju.(Kijevski protokol). Protokol PRTR je instrument o registrima ispuštanja i prijenosa zagađenja,

<p>Release and Transfer Registers) protocol:</p>	<p>kojem je cilj unaprijediti pristup javnosti informacijama kroz uspostavu usklađenih registara ispuštanja i prijenosa zagađujućih supstanci, koji će pomoći pri utvrđivanju najvećih tačkastih izvora zagađenja, uključujući one koji ispuštaju stakleničke plinove koji doprinose klimatskim promjenama. Na taj se način osigurava provedba prvog stupa Aarhuske konvencije – pravo na informaciju. BiH je 2003. godine potpisala Protokol PRTR, koji je stupio na snagu 8. oktobra 2009. godine, nakon što ga je ratificiralo 16 država, čime je postao pravno obavezujući međunarodni instrument za stranke Aarhuske konvencije, ali ga još uvijek nije ratificirala. Cilj protokola je smanjiti zagađenje, nadajući se da niti jedna kompanija neće željeti da bude identificirana od strane javnosti kao jedan od velikih zagađivača. Danas Kijevski protokol ima 27 stranaka od kojih je jedna i EU. Evropska unija je, 2006. godine, usvojila E-PRTR regulativu koja je u potpunosti provela Kijevski protokol za EU. Bosna i Hercegovina bi usklađivanjem svoje legislative s E-PRTR regulativom (Regulativa 166/2006) ispunjavala uvjete propisane Kijevskim protokolom, odnosno ispunjavala svoje međunarodno preuzete obaveze, pripremajući se, u isto vrijeme, za članstvo u Evropsku uniju.</p>
<p>Aktivnosti i učešće NFP na sastancima i skupovima unutar BiH:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učešće na godišnjoj Skupštini Aarhus centra Sarajevo, izvještaj o radu i Aktivnosti učešća na Skupštini Aarhus centra Sarajevo; Izvještaj o radu za 2018. i Program rada za 2019. godinu. 2. U januaru 2019. godine odrašan je sastanak u OSCE-u vezano za aktuelne problem i pripremu aktivnosti za izradu IV nacionalnog implementacionog izvještaja (NIR) o implementaciji Aarhuske konvencije (određivanje liste institucija i drugih sudionika za izradu izradu IV NIR-a). Međutim, UNECE je odlučio da se izrada izvještaja prolongira za 2020. godinu. 3. Saradnja sa Aarhus centrima u Bosni i Hercegovini (Aarhus centra Sarajevo, Centar za ekologiju i energije Tuzla, Centra za zastitu životne sredine Banja Luka i Aarhus centar Zenica. https://www.fmoit.gov.ba/bs/novosti/vijesti/saradnja-sa-nevladinim-sektorom 4. Učešće u projektu PEACE NEXUS https://peacenexus.org/ "Dijalog" – sa sudionicima: ArcelorMittal Zenica, Ekoforum Zenica, Grad Zenica, Institut Kemal Kapetanović Zenica, nadležno kantonalno ministarstvo za zastitu okoliša, inspekcije okoliša i dr. Pisana korespondencija e-mailom pitanja-odgovori u svrhu priprema za radionice radi postizanja realizacije mjera propisanih okolišnom dozvolom i smanjenje zagađenja. https://www.zenicablog.com/zagadjenje-zraka-ima-li-razlika/ 5. Dopis Federalnog ministarstva okoliša od 9.3.2019. godine Vladi Kantona Tuzla o neophodnosti poštivanja Aarhuske konvencije u smislu informiranja javnosti i uključivanja u postupke donošenja odluka pri donošenju Prostornih planova (vezano za lokaciju novog odlagališta šlajke i pepela "Šićki Brod") Tuzla. 6. Otvoren četvrti Aarhus centar u Bosni i Hercegovini u Zenici (treći u Federaciji BiH) 20.12.2019. godine. Više info: http://superinfo.ba/fokus/u-zenici-svecano-otvoren-arhus-centar/ 7. FMOiT uzeo učešće na okruglom stolu koji je održan u Sarajevu dana 09.09.2019.godine. na temu "Inicijativa za usvajanje novog prijedloga Zakona o zaštiti okoliša FBiH". http://ekoforumzenica.ba/novosti/20190910.php

	<p>8. U saradnji sa Ministarstvom vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, sa nevladinom organizacijom Association of Environmental Law in Central and Eastern Europe (Guta Association) vrše se dogovori u vezi izrade projektnog zadatka za sistemski pristup rješavanja uspostave PRTR protokola za cijelu Bosnu i Hercegovinu. Projekat bi finansirala Njemačka agencija za okoliš. Ratifikacija PRTR protokola bi bio prvi zadatak.</p>
<p>Učešće NFP-a na sastancima radne grupe u organizaciji UNECE (United Nations Economic Commission for Europe):</p>	<p>1. Dvanaesti sastanak Radne skupine za pristup pravdi u skladu s Arhuškom konvencijom (28. februar - 1. mart 2019.), Salle VII, Palais des Nations Ženeva, Švicarska https://www.unece.org/index.php?id=50570</p> <p>Cilj sastanka bio je pružiti platformu za razmjenu informacija, iskustava i dobrih praksi u pogledu u provedbe trećeg stuba Konvencije o pristupu pravdi i mogućih mjera za uklanjanje prepreka koje ometaju njezinu provedbu. Time je podržana provedba ekološke dimenzije ciljeva održivog razvoja, (Promicanje vladavine zakona na nacionalnom i međunarodnom nivou i osiguravanje jednakog pristupa pravdi za sve) koji su prošli kroz dubinski pregled u 2019. godini. Tematska sesija sastanka usredotočila se na pristup pravdi u slučajevima koji se odnose na kvalitet zraka. Radna grupa identificirala je dobre prakse, prepreke, izazove, inovativne pristupe, prioritetne akcije i potrebe za promicanjem efikasnog pristupa pravdi.</p> <p>2. Dvadeset treći sastanak Radne grupe stranaka Arhuške konvencije (26. - 28. juni 2019.), Salle VII, Palais des Nations, Ženeva, Švicarska https://www.unece.org/index.php?id=50755</p> <p>Radna grupa razmatrala je napredak u provedbi trenutnog programa rada i raspravljala o brojnim stavkama, uključujući napredak ostvaren u promicanju pristupa informacijama, sudjelovanju javnosti i pristupu pravdi te u ratifikaciji amandmana Konvencije o genetski modificiranim organizmima; financijska pitanja; i promocija Konvencije i relevantnih kretanja i međusobnih veza. Tokom sastanka održane su dvije tematske sjednice, o sudjelovanju javnosti u odlučivanju i promociji primjene načela Konvencije na međunarodnim forumima. Tematska sesija o sudjelovanju javnosti u odlučivanju organizirana je u formatu interaktivne panel diskusije, nakon čega je uslijedila opća diskusija o nekoliko tema, uključujući:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) identifikacija i obaveštavanje zainteresirane javnosti, uključujući ranjive i marginalizovane grupe; b) rano učešće javnosti; c) uzimajući u obzir ishod javnog učešća; d) inovativne prakse koje promoviraju efikasnije učešće javnosti; e) uloge privatnih aktera i programera u provođenju postupaka sudjelovanja javnosti; f) učešće javnosti u odlučivanju koje se odnosi na promjene ili proširenja postojećih aktivnosti; g) javno učešće u prekograničnom kontekstu; i h) zaštita lica koja ostvaruju svoja prava u skladu s odredbama Konvencije. <p>Na sastanku je bilo tematsko zasjedanje o primjeni načela Konvencije u</p>

politikama međunarodnih finansijskih institucija i o međusektorskim pitanjima, inovativnim praksama, različitim modalitetima za uključivanje učesnika, samoorganizaciju učesnika i identifikaciju javnosti.

U okviru ove sesije, NFP BiH je imala prezentaciju koja se nalazi na linku:

https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/wgp/WGP-23/PPIF_session/WGP-23_PPIF_IFIs_Bosnia_and_Herzegovina.pdf

Razmatran je nacrt strateškog plana za 2022.-2030. i samoprocjena stranaka o strateškom planu 2015.-2020. Radna grupa stranaka složila se s prijedlogom za izradu novog strateškog plana za 2022.-2030.

3. Šesti sastanak radne skupine za pristup informacijama na Arhuškoj konvenciji i zajednička radionica UNECE - EEA o otvorenim podacima za okoliš, 2. - 4. oktobra 2019. Godine, Salle XIII, Palais des Nations Ženeva, Švicarska.

<https://www.unece.org/index.php?id=50574>

Radna grupa promovirala je razmjenu informacija, studije slučaja i dobre prakse i razgovarala o kretanjima usredotočenim na aktivno širenje informacija o okolišu. Posebno je Radna grupa razgovarala o djelotvornom pružanju informacija u slučaju neposredne prijetnje ljudskom zdravlju i okolišu, upotrebi modernih tehnologija i ažuriranju preporuka o elektronskim informacijskim alatima, te informacijama koje se odnose na: emisije; primjena ograničenja pristupa informacijama; i zaštitu "zviždača" i drugih osoba koje ostvaruju svoja prava u skladu s odredbama Arhuške konvencije. Rezultati sastanka podržat će napore zemalja u provedbi, nadzoru i mjerenju ciljeva održivog razvoja koji se odnose na okoliš, uključujući SDG 3 (zdravlje), SDG 6 (voda), SDG 9 (otporna infrastruktura), SDG 11 (otporni i održivi gradovi), SDG 12 (održiva potrošnja i proizvodnja), SDG 13 (klimatska akcija), SDG 15 (život na kopnu) i ciljni 10 SDG 16 (osiguravanje pristupa javnosti informacijama) i okvir za smanjenje rizika od katastrofa 2015–2030. Pozadina materijala za sastanak Radne grupe uključuje relevantne informacije proizašle iz nacionalnih izvještaja država o implementaciji Aarhuske konvencije za 2017.

4. Sedmi sastanak Radne grupe stranaka Protokola o PRTR-u (28. - 29. novembar 2019.), Salle XII, Palais des Nations Ženeva, Švicarska.

<https://www.unece.org/index.php?id=50979>

Radna grupa je razmatrala brojne teme, uključujući:

- unaprijeđenje E-PRTR protokola i protokola zemelja članica,
- Napredak u implementaciji programa rada i finansijskih pitanja,
- Promocija i koordinacija,
- Mehanizmi usklađenosti i izveštavanja,
- Subregionalne i nacionalne aktivnosti: potrebe i izazovi za izgradnju kapaciteta,
- Pripreme za četvrto zasjedanje Sastanka ugovornih strana (zemalja članica).

Zainteresirane strane i zainteresirane strane podijelile su svoja iskustva u provođenju registara za ispuštanje i prijenos zagađivača, posebno tokom

	<p>tačaka dnevnog reda o razvoju Protokola, regionalnim i nacionalnim aktivnostima.</p> <p>5. Treći zajednički okrugli stol o javnoj svijesti, pristupu informacijama i učešću javnosti u vezi sa modificiranim živim organizmima / genetski modificiranim organizmima (LMOs / GMO) održan je u Ženevi od 16. do 18. decembra 2019. godine.</p> <p>https://www.unece.org/index.php?id=50759</p> <p>Okrugli sto organiziran je pod pokroviteljstvom Konvencije UNECE o pristupu informacijama, učešću javnosti u odlučivanju i pristupu pravdi u pitanjima zaštite okoliša (Arhuška konvencija) i Kartaganskom protokolu o biološkoj sigurnosti. Okrugli sto je imao za cilj izgradnju kapaciteta zemalja kroz razmjenu znanja, iskustava i naučenih lekcija u promociji svijesti javnosti, pristupa informacijama i sudjelovanju javnosti u vezi sa LMO / GMO-om i dao prijedloge za buduće djelovanje na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou. Na sastanku je razmatran nacrt džepnog vodiča o prednostima, sistemskim izazovima, prioritetnim oblastima i najboljim praksama vezanim za LMO / GMO.</p>
<p>Ostale aktivnost NFP-a:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Komunikacija e-mailom sa sekretarijatom UNECE iz razloga što III Nacionalni izvještaj za Bosnu i Hercegovinu nije bio postavljen na web stranicu UNECE, što je naknadno učinjeno: 2017 National implementation reports by Parties: https://www.unece.org/env/pp/reports_trc_implementation_2017.html 2. Korespondencija sa Aarhus centrima za informisanje i učešće javnosti u oblasti životne sredine/okoliša u Bosni i Hercegovini i njihove podrške donošenju novog Zakona o zaštiti okoliša (skupljanje potpisa na peticiju za donošenje zakona) https://startbih.ba/clanak/predstavnicima-vlasti-bih-predstavljanje-inicijative-za-zastitu-okolisa/114038 3. Na Sedmom sastanku Radne grupe stranaka Protokola o PRTR-u (28. - 29. novembar 2019.) pozvane su zemlje koje nisu ispunile svoje obaveze finansijske potpore konvenciji i PRTR protokolu. NFP je poslao pismo Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa i podsjetio ga na obaveze države u vezi plaćanja doprinosa u iznosu 0,012 % od ukupnog iznosa koliko zemlje potpisnice participiraju dana https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/prtr/WGP-7/ODS/ECE_MP.PRTR_WG.1_2019_8_E.pdf 4. U Beču je u period 16.-17. oktobar 2019. godine, Sekretarijat OSCE je održao godišnju konferenciju Aarhus centara iz 15. zemalja koje imaju ovakve centre https://www.osce.org/secretariat/426341 na kojoj su uzeli učešće Aarhus centri iz Bosne i Hercegovine.
<p>Mjesto i datum izrade izvještaja:</p>	<p>Sarajevo, 24. 12. 2019. godine</p>
<p>Izvještaj pripremila/potpis:</p>	<p>Suada Numić, NFP za implementaciju Arhuske konvencije u Bosni i Hercegovini</p>